

ข่าวประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑๑๔ สุขุมวิท ๒๓ แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๔๙-๕๐๐๐
ภายใน ๑-๕๖๖๖ โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๒๕๙-๖๑๗๒

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายสัปดาห์ ฉบับประจำวันที ๓-๙ เดือนตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๘ หน้า ๓๓,๓๒ มูลค่าข่าว ๒๒๒,๖๔๒.-

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสิ่งพิมพ์ สนใจดูที่ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

“ธรรมะ ธรรมชาติ ธรรมตา” ศิลปะเพื่อ “ศรีดอนมูลอาร์ตสเปซ” ของ “ศรีวรรณ เอนกัตถการกิจ”

“โศคที่ติดสินใจถูก และรู้สึกขอบคุณเพื่อนที่ชวนไป
เที่ยว เหมือนได้เจอบ้านเก่า เจอที่เราเคยอยู่ ยืนอยู่ยังผูกพัน
เหมือนกับเคยอยู่มาก มันสบายใจ มีความสุข”

ศรีวรรณ เอนกัตถการกิจ ศิลปินหญิงอาวุโสวัย 61 ปี
บอกเล่าถึงชีวิตที่ ด.ศรีดอนมูล อ.เชียงแสน จ.เชียงราย หลัง
จากที่ย้ายตัวเองจากกรุงเทพฯ ไปปักหลักอยู่ที่นั่นเป็นระยะ
เวลา 6 ปีแล้ว

ในที่ดินจัดสรร ซึ่งมีเพื่อนยุค 14 ตุลาฯ และเป็นชาว
เชียงแสน ไปบุกเบิกไว้ก่อน แล้วชักชวนเพื่อนคนอื่นๆ หลาก

รายไปซื้อเพื่อทำที่พักอาศัย ตลอดจนกิจการประเภทห้องพัก
และร้านอาหาร

รวมถึงศรีวรรณเอง ที่เวลาต่อมาได้ตามไปซื้อที่ต่อจาก
เจ้าของกิจการเกสต์เฮาส์ที่ธุรกิจไปไม่รอด จากนั้นได้ทุบและ
ต่อเติมบางส่วนให้กลายเป็นที่พักอาศัยและสตูดิโอทำงานศิลปะ
โดยมีคุณแม่ของเพื่อนสนิทเป็นผู้ช่วยเหลือด้านเงินทุนในระยะ
แรก

กระทั่งเวลานี้ นอกจากที่พักอาศัยและสตูดิโอทำงาน
ศิลปะ ยังมี หอศิลป์ เพิ่มเติมเข้ามา รวมกันเป็น “ศรีดอนมูล
อาร์ตสเปซ”

“ต่อมาทำหอศิลป์ขึ้นมาก็ด้วย เพราะน้องชายของอาจารย์
(จรงค์ เอนกัตถการกิจ) เขาก็อยากจะทำสตูดิโออยู่ด้วย ถามว่ามี
ที่เหลืออีกไหม พอมีที่ที่เหลืออีกแปลงหนึ่งเป็นแปลงที่รุ่นน้อง
ซื้อไว้ แล้วเขาไม่ได้ไปอยู่ เพราะคุณแม่เขาเสีย และให้มรดก
ที่กรุงเทพฯ ต้องดูแล เขาเลยขายต่อให้ ซึ่งอาจารย์ก็ไม่ได้ใช้
เงินตัวเองหรอก เพราะไม่มี เอาไปทำงานศิลปะหมด น้องชาย
เป็นคนซื้อให้ และจ่ายเงินสร้างหอศิลป์ด้วย อาจารย์อยากให้
หอศิลป์สร้างเสร็จเร็วๆ มีเงินเหลืออยู่ในบัญชีส่วนหนึ่ง ก็เลย

ควักมาผสมกับเงินของน้องชายด้วย หักหมดไปเบ็ดเสร็จประมาณ 2 ล้านบาทบาท

น้องชายอาจารย์เขายังสอนหนังสืออยู่ที่เตรียมอุดม ไม่ได้ไปอยู่ด้วยจริงๆ หรอก คงไปๆ มาๆ เขาช่วยเพราะกลัวว่า ถ้าเราไม่มีอะไรทำเดี๋ยวจะเฉา”

● จากอาจารย์สอนศิลปะ สู่อศิลปินแห่งดอยสะเกิ

ศรัววรรณเป็นศิษย์เก่ารัวเพาะช่างและมหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นเพื่อนร่วมรันของศิลปินและอาจารย์สอนศิลปะหลายท่าน เช่น รศ.ปริญญา ตันติสุข, รศ.สรณรงค์ สิงหนณี, ศราวุธ ดวงจำปา, ชูเกียรติ เจริญสุข, ชานูชัย พิณฑุเสน, มนต์ชัย ขาวสำอาด, เกษมศักดิ์ ตราวุธรัตน์ (เสียชีวิตแล้ว), กำพล พงษ์พิพัฒน์, เจริญ ศิลปศาสตร์, สมพงษ์ อุดยสรพณ์ รวมไปถึ พุทธชาติ อรุณเวช อดีตผู้อำนวยการทรัพยากรสิ่แผ่นดิน

ก่อนจะมาเป็นศิลปินอิสระ ศรัววรรณเคยมีอาชีพเป็น

อาจารย์สอนศิลปะ นานถึ 30 ปี ในสถาบันการศึกษาหลายแห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา, วิทยาลัยช่างศิลป์, สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณลัดกระบัง และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวโรฒ กระทั่งตัดสินใจเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด

“ก่อนไปอยู่เชียงราย อาจารย์สอนที่ มศว ประสานมิตร มา 13 ปีกว่า แล้วเออสิริไรรีก่อน 2 ปี เพื่อไปอยู่เชียงราย พอไปอยู่ที่นี่ อาจารย์เขียนรูปตลอด และได้เขียนรูปถวายเป็นพุทธรูชา เพราะพอขึ้นไปดูใน โบสถ์วัดป่ายาง (ดอยสะเกิ) เห็นว่าโบสถ์ว่าง ไม่มีภาพเขียน ก็เลยคุยกับหลวงพ่ที่อยู่ที่วัด ซึ่งมีอยู่รูปเดียวเป็นพระปาลายปฏิบัติ พออาจารย์ไปขออนุญาตว่าเขียนได้ไหม ท่านก็ดีใจ และยินดี

อาจารย์ก็เลยร่างแบบแล้วให้พวกลูกศิษย์ลูกหาไปวัดขนาดความกว้างความยาวของโบสถ์ ส่วนอาจารย์ก็เขียนรูปอยู่ที่บ้าน มีโต๊ะยาวๆ 5-6 เมตร เอาผ้าใบมากางแล้วเขียน แล้วถึนำไป build in ที่โบสถ์ เพราะว่าเป็นขึ้นไปเขียนไม่ไหว”

ชีวิตบนดอยของศิลปินหญิงอาวุโส เจ้าตัวยอมรับว่า มีบ้างที่รู้สึกคิดถึงกรุงเทพฯ ไม่ใช่เรื่องของบรรยากาศหรือความ

สะดวกสบายแบบที่เมืองใหญ่มี แต่เป็นสมาชิกในครอบครัวโดยเฉพาะแม่

“คิดถึแต่แม่กับน้อง และก็คิดถึงเพื่อนบ้าง โดยรวมถึทำงานศิลปะมันจะลืมหมด แต่พอตกเย็นจะคิดถึงแม่ คิดถึหม่าม้า ว่าจะได้กินข้าวกับอะไรทำนองนั้นมากกว่า

เพราะแม่เป็นแรงผลักดันชีวิตมาถึๆ เลย เป็นคนที่ทุ่ทุเททุกอย่างให้ลูกทุกคน ให้ลูกเรียน เพราะว่ครอบครัวเรายากจน แม่แต่ตอนที่ถูกทุกคนเรียนจบมีอาชีพเป็นครูบาอาจารย์กันแล้ว เสาร์อาทิตย์ ยังต้องไปช่วยแม่เข็นข้าวขาหมู

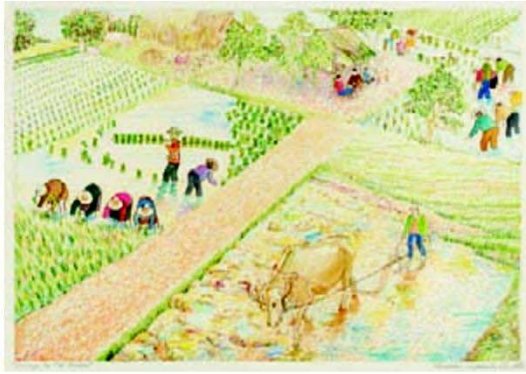

ขาย เพื่อให้ครอบครัวเราอยู่รอด

บ้านอาจารย์อยู่ที่บางแค หลังตลาดบางแคใกล้ๆ ซอยวัดนิมมานรดี เมื่อก่อนบ้านอยู่ริมคลองภาษีเจริญ แต่ถูกยึดถูกรื้อ เตี้ยล้มละลาย เพราะสมัยนั้นค้าขายถูกโกงถูกอะไรสารพัดรูปแบบ ผ่านร้อนผ่านหนาวมาพอสมควร”

● ธรรมะ ธรรมชาติ ธรรมดา

ล่าสุดศรัววรรณนำผลงานศิลปะหลากหลายเทคนิค ทั้งภาพเขียนสีน้ำมันบนผ้าใบ สีน้ำบนกระดาษ ประติมากรรม และ

เซรามิกที่สร้างสรรค์ขึ้นตลอดช่วงระยะเวลา 6 ปีที่ใช้ชีวิตอยู่บนดอยมาจัดแสดงเดี่ยวให้ชมในนิทรรศการ **ธรรมะธรรมชาติ ธรรมดา (Dharma Nature and Normality)** ณ หอศิลป์วังหน้า

“เราอยู่ที่นั่น เรามองต้นไม้ทุกวัน มันทำให้นึกไปถึงเหตุการณ์เก่าๆ ในชีวิตของเรา จริงๆ แล้วเรามาร่วมกันเพื่อที่จะจากกัน

เช่นอาจารย์เคยเสียต๋ายกับน้องชายไปในปีเดียวกัน ในช่วงเวลาห่างกันแค่เดือนเดียว และเป็นปีที่อาจารย์ได้ทุนศิลปินพระศรี คิดดูซิว่าคนเรานั้นที่ทั้งดีใจและทุกข์โศกอยู่ในเวลาเดียวกัน มันก็เลยทำให้คนเราได้คิดว่าชีวิตคนเราไม่แน่นอน

หรือแม้แต่เพื่อนที่ตกลงว่าจะแต่งงานด้วยกันก็มาเสียชีวิต เช่น **ปู – เกษมศักดิ์ ตราวุฒิชัย** ก่อนหน้านั้น **สวนิช ไรจนวัน** แฟนของ **เลื้อเตี้ย – สนั่นจิต บางสะพาน** ก็บอกจะแต่งงานด้วยกัน

มองต้นไม้ เหตุการณ์เก่าๆ หวนมาให้คิดถึงเป็นฉากๆ คล้ายมันผุดขึ้นมาสอนเรา ให้แม่งคนเราอะไรจะกันนักกันหนา คุยกันอยู่อยู่หลุดๆ แม่งก็ไปดื้อๆ อาจารย์ก็คิดว่า น่าจะเขียนอะไรบางอย่างให้มันพูดถึงเรื่องของความเป็นธรรมะ ธรรมชาติ ธรรมดา สังสารวัฏ เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นของธรรมดา

ธรรมชาติมันสอนเราให้เห็นว่าเรื่องเหล่านี้มันธรรมดา มันมันแตกใบเขียวในคืนเดียว เวลาที่ได้รับน้ำค้าง พอมารอแดดเจอลมก็ร่วงหล่น มันคล้ายๆ กับชีวิตของคน เป็นวัฏจักร”

● ตัวตนไม่ต้องตามหา ตัวตนคือคนข้างๆ มึง

ชมและผลงานศิลปะหลายชิ้น ถ่ายทอดให้เห็นฉากชีวิตในชนบทที่เรียบง่าย ภาพแห่งความศรัทธา เช่น การไปวัด ทำบุญ ตักบาตร บวกับภาพในจินตนาการของศิลปิน และบางชิ้นมีภาพข้างเป็นโหล หรือครอบครัวข้างปรากฏอยู่

“ข้างเป็นสัญลักษณ์ของความมีน้ำใจอย่างสมัยโบราณ สมัยที่มนุษย์อยู่รวมกันเป็นครอบครัวใหญ่ ปู่ย่า ตายาย หลานเหลน โหล่น และดูแลกัน มันถึงจะอยู่กันได้ แต่ครอบครัวทุกวันนี้เป็นเชิงเดี่ยวหมด ทำตัวเป็นอเมริกันกันหมด

สมน้ำหน้า แล้วก็โดดเดี่ยว เดียวดาย คิดอะไรไม่ออก ก็กระโดดสะพาน กระโดดแม่น้ำเจ้าพระยา กระโดดตึก เพราะชีวิตมันพึ่งพา ปรึกษาใครไม่ได้ไง หน้ามืดตามัวก็จะกระโดด

ตึก ผ่าตัวตาย แฟนทั้งหมดยิ่งก็จะตายแล้ว จะบ้าเหวอ แทนที่มันจะคิดถึงคนที่รักมัน คิดถึง พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย คนที่เลี้ยงดูมันมา มันไม่คิด เนี่ย สมองคนมันเป็นอะไร

อันนี้น่ากลัวนะ คนถ้าไม่กลับมาเป็นอย่างข้าง รับรองได้ไปไหนไม่รอดหรอก แล้วประเทศชาติก็จะลำบาก

ทุกวันนี้ที่มันมีปัญหากันอยู่ เพราะว่าคนมันลืมไปว่า มันเป็นคนใจ ต่างคนต่างไป ต่างเอาตัวรอด แล้วก็คิดว่าตัวเองเท่ เท่ที่สุดในสยาม ฮิปสเตอร์จ๊ิง แนวจ๊ิง จะแนวไปไหน พ่อแม่มึงไม่ได้มาฮิปสเตอร์กับมึงนะ

ห่านี่ ทำอะไรก็แล้วแต่ให้มันถึงครอบครัวตัวเอง คนรอบข้างตัว คิดถึงเพื่อนของตัวบ้าง เขาลำบากไหม เคยถามสักคำไหม ว่าเอ็งสบายดีไหมวะ

มัวแต่เห่ออยู่คนเดียวได้ยังไงคนเรา ต่างคนต่างเท่ ตามหาตัวเอง ตามหาตัวตน ไม่มีหรอก ตัวตน ที่มีอยู่คือคนข้างๆ มึง พ่อแม่มึงไง ดูแลบ้างไหม ลูกมึงอีก บพพวกมึงจะรักกัน มึงก็ทำมันออกมา ดูแลกันหรือเปล่า รับผิดชอบหรือเปล่า

ตัวตนแบบที่มึงตามหา มันไม่มีประโยชน์อะไรหรอกโลก มันต้องคิดถึงคนอื่นบ้าง คิดถึงคนที่ด้อยโอกาส อ่อนแอ

กว่าเรา มันต้องช่วยกันดูแลตรงนี้ ถ้าไม่มีตรงนี้ลำบาก อะไรก็เอาไม่อยู่”

● ศิลปะเพื่อ “ศรีดอนมูลอาร์ตสเปซ”

นิทรรศการศิลปะแสดงเดี่ยวครั้งหนึ่งของศรีวรรณ ซึ่งนับเป็นครั้งที่ 9 แล้ว นับว่าประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจสำหรับเจ้าของผลงาน เพราะนอกจากจะมีมิตรสหาย แฟนผลงาน และประชาชนทั่วไป สนใจไปชมไม่ขาดสาย

ผลงานหลายชิ้นยังถูกนักสะสมศิลปะทั้งชาวไทยและต่างชาติ จับบองไปแล้วหลายชิ้น เช่น **ดิเวอร์ ทรพรานนท์, รศ.ภก.ดร.ภาคภูมิ เต็งอำนวยการ, นักสะสมศิลปะชาวอินเดีย** รวมถึง **บุญชัย เบญจรงค์กุล** ผู้ก่อตั้งพิพิธภัณฑสถานศิลปะร่วมสมัย หรือ MOCA ที่นอกจากจะมีผลงานศิลปะของศรีวรรณสะสมและจัดแสดงให้ชมที่ MOCA หลายชิ้นและเดินทางมาเป็นประธานเปิดนิทรรศการครั้งนี้ ยังจับบองภาพเขียนชิ้นที่ใหญ่ที่สุดในนิทรรศการ มูลค่า 1.2 ล้านบาท ไปด้วย

นอกจากนี้ นิทรรศการ ยังมีการจำหน่ายผ้าพันคอและเสื้อยืด ที่พิมพ์ลายจากภาพเขียนชิ้นเด่นๆ ซึ่งรายได้ทั้งหมดศิลปินตั้งใจจะนำไปใช้ในการพัฒนาและดูแล ศรีดอนมูลอาร์ตสเปซ

“ถ้าถอยไปได้สัก 20 ปี อาจารย์ยังมีแรง อยากจะทำเป็นหมู่บ้านศิลปินด้วยซ้ำ อยากจะเอาคนที่ทำงานศิลปะทุกสาขาอาชีพ มาอยู่ด้วยกัน จะได้เป็นแหล่งเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยวให้คนทางนั้นด้วย และอยากให้เป็นที่มิตรกับสภาพแวดล้อมคนเข้ามาจะได้ดูไม่เกร็ง ไม่เป็นสถานที่ราชการ มาใช้ชีวิตมาใช้เวลากับงานศิลปะและให้เด็กได้มาฝึก มาดูมาเห็น

เพราะสมัยสาวๆ อาจารย์เคยทำหลักสูตรศิลปะเด็ก ที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ทำอยู่ 3 ปี เด็กเล็กๆ ตัดใจสนุก เพราะไม่ใช่แค่เล่นอยู่ในห้อง บางทีก็พาเด็กออกไปทำงานศิลปะกลางแจ้ง

แล้วพื้นที่ที่อาจารย์อยู่ที่เชียงราย ตรงนั้นจะเป็นป่า มีที่ให้เด็กเขียนรูปเยอะแยะ เป็นแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ แนวแบบกิจกรรมของเพื่อนอาจารย์ ชาญชัย หินทุเสน (ศิลปินและประธานมูลนิธิกระต่ายในดวงจันทร์) ที่ให้เด็กออกไปดูต้นไม้ ดูใบหญ้า แล้วเอากลับมาทำงานศิลปะ ได้หมด ไม่ต้องระบายสีอย่างเดียว ใช้วัสดุพื้นถิ่นมาสร้างงาน ซึ่งอาจารย์ก็คิดฝันไว้

แต่ตอนนี้หอศิลป์ยังอยู่ในลักษณะที่คนสามารถไปเยี่ยมชม ไปดูงานที่อาจารย์เขียน ยังไม่มีระบบจัดการ ในอนาคตต้องค่อยๆทำ ต้องมีคนมาช่วยอาจารย์ด้วย อยากมีเตาเผาเซรามิก มีอะไรอีกหลายอย่างให้ครบวงจร

ที่ตั้งของหอศิลป์ จากสามเหลี่ยมทองคำเข้ามา 5 กิโลเมตรเอง และจากเมืองเชียงแสน ประมาณ 13 กิโลเมตร ถนนหนทางก็ดีหมดแล้ว แต่พื้นที่ยังมีความเป็นธรรมชาติล้วนๆ ผ่านนาข้าว ผ่านต้นไม้ ในวังของอาจารย์เป็นป่าหนาแน่น มีสัตว์มีนกมีอะไรเยอะแยะไปหมด ไฟฟ้าเข้าถึงแล้ว ห้องน้ำสะอาดสะอาด แต่สัญญาณโทรศัพท์ไม่ค่อยดี ไวไฟก็ติดๆดับๆตามสภาพอากาศ แต่โดยรวมๆ อาจารย์ก็คิดว่าพื้นที่ที่อยู่สบาย อากาศก็ดี ใจก็ดี”

● ขาไม่ไป แต่ใจยังไหว

เพราะชีวิตยังมีความฝันที่จะทำอะไรอีกหลายสิ่งที่จะเป็นประโยชน์กับสังคมรอบข้างนี้เอง ทำให้ศรีวรรณยังอยากมีชีวิตอยู่ แม้สภาพร่างกายจะไม่เอื้ออำนวยให้ทำอะไรได้สะดวกก็ตาม

“แต่เมื่อไรที่คิดว่าตัวเองไม่มีประโยชน์ก็คงไม่อยากอยู่ คิดว่ายังมีแรงทำประโยชน์อยู่ ก็ยังอยากมีชีวิตอยู่ ทำประโยชน์ไป อาจารย์ขาไม่ไป แต่จิตใจยังไปอยู่ ยังมีแรงที่จะทำหุ่นทำนี่เป็นประโยชน์ได้ผลกับส่วนรวมอีก”

สาเหตุที่ทำให้ปัจจุบันศรีวรรณต้องแบกรับน้ำหนักที่เพิ่มมากขึ้น และต้องอาศัยไม้เท้าในการเดินไปไหนมาไหน เพราะเมื่ออดีตเคยได้รับอุบัติเหตุร้ายแรง จนสะโพกหลุด ทั้งที่สมัยก่อนแข็งแรง สามารถแบกข้าวสาร น้ำหนัก 50 กิโลกรัม ซึ่งจักรยาน และพายเรือไปส่งลูกค้า เพราะที่บ้านเคยเป็นร้านขายของชำ เคยเป็นนักกีฬา เล่นทั้งบาสเกตบอล วอลเลย์บอล เทเบตกร้อ สามารถวิ่งมาราธอน 8 รอบ รอบสนามศุภชลาศัย โดยไม่เหนื่อย และว่ายน้ำแข่งกับเพื่อนในแม่น้ำเจ้าพระยา

“นอนอยู่โรงพยาบาล 3 เดือน นึกว่าตาย เมื่อปี 2524 อาจารย์ซ้อนมอเตอร์ไซด์น้องชายไปเก็บเงินตามเชียงใหม่ให้เตี้ยที่ตลาด เกิดอุบัติเหตุ รถชน แกววัดสิงห์วัดไพร ผังระนาทางวัดปากน้ำ มอเตอร์ไซด์หักครึ่งคันเลย แล้วตกลงไปฟาดกับรั้วสังกะสี ถ้าเป็นรั้วปูนคงหักไปแล้ว แต่เป็นรั้วสังกะสี มีกองขยะ เลยรอด ตอนนั้นสะโพกหลุด หินอัดเข้าไปเอ็นเกือบขาด”

ชีวิตที่เคยผ่านพบช่วงเวลาร้ายๆ มาแล้วหลายครั้ง จึงทำให้ศรีวรรณมองแทบไม่เห็นความทุกข์ในปัจจุบันของตนเอง

“ไม่ทุกข์อะไร มันเหมือนว่า ทุกข์แบบนี้ก็เคยเจอมาแล้ว สุขแบบนี้ก็เคยเจอมาแล้ว มันก็เลยเฉยๆ น้องชายเหมือนจะรู้ ก็เลยหาของเล่นมาให้เล่น ทำหอศิลป์ ให้ชวนหายใจอยู่ก่อน (หัวเราะ) เฉยๆ นะ เมื่อไรก็เมื่อนั้น

ถามว่ายังอยากเที่ยวเล่นไหม ยังอยากเที่ยวเล่น ถ้าเมื่อไรที่รู้สึกไม่อยากเที่ยวเล่น คราวนี้ไปเลยนะ เข้าใจไหม... โบกมือลา... เสียงเพลงครวญมาต้องลาแล้วเพื่อน” ■

นิทรรศการ ธรรมะ ธรรมชาติ ธรรมดา (Dharma, Nature and Normality) โดย ศรีวรรณ เชนหัตถการกิจ

ระหว่างวันที่ - 5 ตุลาคม พ.ศ.2558 ทุกวัน เวลา 10.00 - 17.00 น. ณ หอศิลป์วังหน้า สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรุงเทพมหานคร